

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

לפני כבוד השופטת אורלי מור-אל

התובעת: פלונית

נגד

הנתבעים: 1. פ.ת.
2. כלל חברה לביטוח בע"מ

מטעם התובעת: עו"ד דותן כדורי
מטעם הנתבעת: עו"ד אבני ועו"ד רונן ברק

פסק דין

התובעת נפגעה בתאונת דרכים בהיותה קטינה. עניינו של פסק הדין בפיצוי המגיע לתובעת בגין נזקי הגוף שנגרמו לה בתאונה, בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1985 (להלן: "חוק הפיצויים").

העובדות וטענות הצדדים בתמצית

1. התובעת, ילידת 2002, נפגעה בתאונת דרכים שארעה בתאריך 27/10/12 כהולכת רגל. הנתבע-1, הוא נהג הרכב שפגע בתובעת והנתבעת-2 (להלן: "הנתבעת"), הינה חברת הביטוח שביטחה את הרכב.
2. אין מחלוקת בין הצדדים בסוגיית החבות וזכאות התובעת לפיצוי. המחלוקת הינה בעניין שיעור הנזק בלבד.
3. הצדדים הסכימו למינוי מומחים רפואיים בתחום האורתופדיה ובתחום העיניים. בתחום העיניים נקבע שלא נותרה לתובעת נכות. בתחום האורתופדיה, נקבע שנותרה לה נכות בשיעור של 3.3% נכות לצמיתות.
4. התיק התנהל ללא הגשת תצהירים, לבקשת ב"כ התובעת. בישיבת ההוכחות שהתקיימה בתיק, נשמעה עדותה של התובעת ועדות אביה. הנתבעת לא הביאה עדים מטעמה והסתפקה בחקירת העדים והגשת תיק מוצגים. הצדדים לא חקרו את המומחים על חוות דעתם.
5. הצדדים חלוקים מחלוקת רחבה ועמוקה בנוגע לפגיעה התפקודית שנגרמה לתובעת ושיעור הנזק שנגרם לה, בשים לב לגילה בעת התאונה וקורותיה מאז. לנוכח יריעת המחלוקת בין הצדדים אדון תחילה במצבה הרפואי של התובעת מני אז התאונה, בפגיעה התפקודית שנגרמה לה ולבסוף בשיעור הנזק שנכון לפסוק בנסיבות תיק זה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

הנכות הרפואית שנגרמה לתובעת

6. בעת התאונה הייתה התובעת כבת 10 שנים, התובעת נפגעה כאשר חצתה את הכביש. בעת הגעתה לחדר מיון, נראתה המטומה בעין שמאל, חתך בגבה השמאלית, וכן התובעת התלוננה על כאב ברגל ימין. CT ראש שבוצע הראה שבר בארובת עין שמאל ללא דמם תוך ארובתי או מעורבות גלגל העין. החתך בגבה הודבק. הדמייה שנעשתה העלתה קיום שבר בטיביה דיסטלית ללא מעורבות הפרק או לוחית הגדילה, במיון הושם סד גבס והתובעת שוחררה להמשך טיפול ומעקב על ידי אורתופד בקהילה.

כחודש וחצי לאחר התאונה, בעת ביקורת אצל רופא בקהילה, בצילום ללא גבס, נראה קו שבר קלוש קל, הומלץ על החלפת הגבס, תחילת דריכה וביקורת בעוד כשבועיים.

בתאריך 28/1/2013, בביקור אצל רופא בקהילה, צוין שהגבס כבר הוסר, הליכה בצליעה מינימלית, צירי רגליים תקינים אין אי שוויון באורך הרגליים. צוין כי ניתן לחזור בהדרגה לפעילות מלאה.

בתאריך 12/11/13, נבדקה התובעת על ידי מומחה לכירורגיה פלסטית, שציין סטיית מבט מדיאלית של גלגל עין שמאל, צלקת קטנה בגבה שמאלית אינה מורמת. התובעת הופנתה לבדיקת רופא עיניים.

בתאריך 18/11/13 נבדקה התובעת על ידי רופא עיניים שקבע שהראיה תקינה, ללא הגבלה בתנועות העיניים, פרט לצלקת הקטנה על עפעף שמאלי, הבדיקה תקינה.

בתאריך 2/3/16, נבדקה התובעת במרפאת נוירוכירורגיה בבית חולים, צוין שלאחרונה מתלוננת על כאבי עיניים מקרינים למצח. הרופא ביקש בדיקת עיניים מלאה ובדיקת אף אוזן גרון.

בבדיקת אף אוזן גרון בתאריך 20/3/16 צוין שהבדיקה תקינה, ללא ממצא מכוון מבחינת אף אוזן גרון.

בתאריך 8/11/16 ביקרה התובעת אצל רופא אורתופד בקהילה והתלוננה על כאב באיזור סינוס טארסי. נרשמו לה נוגדי דלקת וצוין שיש לשקול מדרוס, כמו כן נרשם שיש למתן פעילות והימנעות מריצות ארוכות ומשחקי כדור וספורט מגע הגורמים לכאב. פעילות לפי יכולתה וכאביה.

בתאריך 10/1/17, בביקור נוסף אצל אורתופד בקהילה התובעת המשיכה להתלונן על כאבים בקור יותר, האורתופד ציין ואלגיציט כף רגל אחורית אך מתקנת מלא בעמידה על קצות האצבעות, הומלץ על מדרסים לקשתות מדיאליות, פיזיותרפיה ואולטרסאונד.

בתאריך 14/3/17, במסגרת צילום, צוין שלא הודגם קו שבר, קיימת בליטה גרמי עם חיבור בין טבי ופיבולה – למעקב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

בתאריך 15/10/18 בבדיקת רופא עיניים, נמצאה ראייה תקינה, וקיומה של אלרגיה.

7. כאמור, מונו לתובעת מומחים בתחום העיניים ובתחום האורתופדיה, אבחן את מצבה של התובעת בכל אחד מהתחומים.

מצבה של התובעת בתחום האורתופדיה

8. בתחום האורתופדיה מונה לבדיקת התובעת, ד"ר מרדכי קליגמן במסגרת משא ומתן מחוץ לכותלי בית המשפט. המומחה סקר את מצבה של התובעת ואת בדיקות ההדמיה שעברה, וציין קיום מצב כפות רגליים שטוחות. בפני המומחה התלוננה התובעת על כאבים בשוק ימין בקור, כאבים בריצה והליכה ממושכת. בדיקת המומחה לברך ימין וקרסול ימין הייתה תקינה למעט הגבלה של 5 מעלות בדורסיפלקציה שהמומחה הגדירה כמזערית ללא קיפוח נויורולוגי ועדות לנוק ברצועה הטלו-פיבור הקדמית. המומחה ציין שבצילום רנטגן עדכני, של שוק ימין מודגם חיבור גרמי בין טיביה לפיבורה ללא פגיעה במבנה הקרסול. על בסיס האמור לעיל, קבע המומחה נכות צמיתה בשיעור של 3.3% בהתאם לשליש סעיף 35 (1) ב' לתקנות הביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: "תקנות הביטוח הלאומי").

מצבה של התובעת בתחום רפואת העיניים

9. לכתחילה מונה לבדיקת התובעת בהסכמת הצדדים מחוץ לכותלי בית המשפט ד"ר סטנלי היימס, אשר קבע שלא נותרה נכות. דא עקא שהסתבר שלא היה בפני המומחה מלוא החומר הרלוונטי, כמו כן, לדאבון הלב המומחה נפטר בטרם השיב לשאלות הבהרה שנשלחו אליו על ידי בא-כוח התובעת. בנסיבות אלה, מונתה לבדיקת התובעת מומחית נוספת. פרופ' ענת לבנשטיין.

10. פרופ' ענת לבנשטיין, סקרה את מצבה של התובעת לאחר התאונה וציינה שלדברי אביה, לאחר התאונה החלה התובעת להתלונן על ירידה בראייה בעין שמאל וסחרחורת, נטען שאינה רואה ללא משקפיים. בדיקתה של המומחית העלתה קוצר ראייה קל, המומחית ציינה שתנועות העיניים תקינה בשתי העיניים, דיסקה תקינה, לשכה עמוקה, עדשה זכה, קרקעית תקינה צלקת קטנה מעל עין שמאל. בנסיבות אלה, קבעה המומחית שלתובעת יש קוצר ראייה קל, ללא קשר לתאונה. הייתה עדות לחבלה בארובת העין אולם אין עדות לשרידים בעיניים. חדות הראייה טובה, אין נכות לפי תקנות הביטוח הלאומי.

התובעת שלחה למומחית שאלות הבהרה, בטענה שחוות דעתה נעדרת התייחסות לסטיית המבט המידיאלית, והמומחית התבקשה לקבוע אם יש צורך במינוי מומחה בתחום הנוירולוגיה או הנוירו-אופתלמולוגיה. המומחית השיבה שלא ראתה פזילה, היא יכולה לבדוק שוב, אולם נוירו-אופתלמולוג יכול להתאים יותר. המומחית הוסיפה שלא ראתה סיבה למינוי נוירולוג

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

והשיבה שיכול שהמצב של סטיית מבט מדיאלית היה בתאריך 2/3/16 היום בו נבדקה התובעת אך זה לא המצב כעת. המומחית הוסיפה שכאבי עיניים לא רלוונטיים.

לשאלות הבהרה שנשלחו מטעם הנתבעת, השיבה המומחית שנכון שלא ראתה אצל התובעת סטיית מבט מדיאלית וכי אינה רואה צורך למנות לנוירו-אופתלמולוג לבדיקת התובעת.

11. לבקשת התובעת, בשים לב לגיל הצעיר בו נפגעה, ולמכלול הנסיבות, הוריתי על מינוי ולנוירו-אופתלמולוגית לבדיקה (ראו החלטה מפורטת מתאריך 29/7/2020).

פרופ' הדס קליש, מומחית לרפואת עיניים ולנוירו-אופתלמולוגיה, בדקה את התובעת ביסודיות וקבעה, שלא נותרה לתובעת נכות כתוצאה מן התאונה. המומחית קבעה שיתכן ויש לתובעת קוצר ראייה קל אשר לא היה ידוע קודם לתאונה, אך אין לקוצר ראייה זה כל קשר לתאונה. הייתה אמנם עדות לחבלה בארובת העין אולם אין עדות לשרידים בעיניים, חדות הראיה של התובעת טובה. המומחית הוסיפה שלפי תקנות הביטוח הלאומי, קוצר ראייה באשר חדות הראיה עם משקפיים הינו תקין אינו מקנה אחוזי נכות בתחום העיניים.

מצבה הרפואי של התובעת סיכום והכרעה

12. הצדדים לא זימנו את המומחים לחקירה נגדית. כפי שנפסק לא פעם, חוות דעתו של המומחה הרפואי מטעם בית המשפט לא מחייבת את בית המשפט, שהוא הפוסק האחרון בעניין זה. אולם, הכלל הוא, כי בית המשפט לא יסטה ממסקנותיו של המומחה הרפואי אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות (ראו ע"א 9598/05 פלוני נ' חברת ביטוח "המגן" בע"מ, פסקה 7 (28.3.2007)). כך ככלל ובפרט בעניינינו, שעה שמדובר בחוות דעת יסודיות ומשכנעות, אשר המומחים לא נחקרו ביחס אליהן, אין הצדקה לחרוג מקביעת המומחים בנוגע לנכות הרפואית בגין התאונה.

13. העולה מן המקובץ, כי נכותה הרפואית של התובעת, הינה 3.3% בתחום האורתופדיה כפי שקבע המומחה מטעם בית המשפט.

הפגיעה התפקודית בתובעת

14. הצדדים חלוקים בנוגע למצבה התפקודי של התובעת. התובעת טוענת שיש ליתן משמעות תפקודית גבוהה יותר לנכות האורתופדית, וכן טוענת שיש ליתן משמעות תפקודית לצלקת ולכאבים מהם היא סובלת על אף שלא נקבעו נכויות.

הנתבעת טוענת שמדובר בנכות אורתופדית מזערית והלכה למעשה, לא נותרה לתובעת כל מגבלה תפקודית.

שני הצדדים הפנו לפסיקה שלכאורה תומכת בטענותיהם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

15. התובעת בעדותה, הכבירה על מצבה התפקודי בעקבות התאונה. לטענתה לאחר התאונה נכנסה למשבר נפשי, גופנית ובריאותית וסבלה מכאבים בעין וברגל, התובעת טענה שהגבס היה על רגלה זמן רב והיא גם סובלת מפצעים בפנים וכי מצבה גרם לה לא להיות נוכחת בהמון דברים כמו חוגים וספורט בבית הספר. התובעת הסבירה שנכנסה למצב נפשי והפסיקה לצאת מן הבית, בגלל שהתביישה במראה שלה. לטענתה העין שלה כואבת והיא מקבלת סחרחורת. התובעת טענה שיש לה סימנים בפנים היא ניסתה לטפל בהם וזה לא עזר. לדבריה היה סמסטר אחד בבית הספר שלא נכחה ואף אחד לא השלים לה את החסר והיא הייתה מקבלת טיפולים נפשיים בבית הספר. התובעת הוסיפה שהיא מתקשה עדיין לעלות במדרגות וללכת למרחקים ארוכים. התובעת התבקשה להציג את הפגיעה בפניה בעקבות התאונה, התובעת הצביעה על סוג של עיגול בצד הימני של המצח שנראה באמצעו כהה יותר (שם, עמ' 6 שורה 29). התובעת הוסיפה שהיא קונה המון קרמים והיום היא לומדת רפואה טבעית כתוצאה מן החוויה שחוותה, על מנת לעזור לאחרים.

בחקירה הנגדית השיבה התובעת שסיימה בית הספר, עם מקבילה של בגרות והיא לומדת רפואה טבעית, כאשר הלימודים אורכים שלוש שנים. לדבריה לפני התאונה ציוניה היו טובים לאחר מכן ירדו אבל התקבלה ללימודים גבוהים עם בחינת קבלה בה קיבלה ציון 90. התובעת השיבה שלא הייתה משתתפת בשיעור ספורט ולא עושה ספורט בבית הספר. בהתייחס לחוות הדעת בתחום העיניים השיבה התובעת שבתחילתה העין שלה האיבר שהכי נפגע בתאונה. התובעת השיבה שהיא כרגע שמה עדשות ראייה ולפני התאונה לא נדרשה לעדשות כאלה. התובעת תארה שהיא לומדת 3 ימים בשבוע, ובשאר הימים עוברת על החומר הנדרש.

התובעת הוסיפה שבשלושה חודשים הראשונים לאחר התאונה, נזקקה לעזרת ההורים שיקימו אותה ויקלחו אותה וההורים היו מביאים לה גם משככי כאבים.

16. אביה של התובעת העיד, שלאחר התאונה חלפו תקופות קשות היו צריכים לקחת את התובעת למומחים, היא סבלה מכאבים. בהמשך היא לא יכלה לעשות פעילויות ספורט והליכה והייתה מתעוררת בלילות עם חלומות. לאחר שהשתחררה מבית החולים, היה לה גבס תקופה ארוכה והם נדרשו לטיפולים רפואיים. כיום מדי פעם יש כאבים ברגל, ויש לה כאבים בעין באיזור הצלקת, במיוחד בחורף. לדבריו, ההורים היו צריכים להיות פסיכולוגיים והרגיעו אותה והאבא נדרש לקחת אותה לכל הטיפולים. לדבריו עד היום הם נאלצים לקנות נעליים אורתופדיות ומדרסים.

האבא תאר בחקירה הנגדית שהיו צריכים לתת לבתו גם טיפול פיזי וגם טיפול פסיכולוגי. לדבריו נזקקה לעזרה בשנתיים, שלוש הראשונות. האבא טען שהתובעת הייתה תלמידה בינוני פלוס אבל פספסה את השנה של הלימודים לאחר התאונה. לטענת האבא היא סיימה את הלימודים באיחור של שנה וחצי. האבא נשאל אם יש לו אסמכתא על כך וטען שהוא יכול להוכיח. האבא טען שהתובעת, ילידת נובמבר הלכה קטנה לבית הספר והיא סיימה באיחור לאחר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

התלמידות בכתתה. האבא טען שהתובעת סבלה מאוד מן העיניים ואז עשתה ניתוח עיניים לשיפור הראייה בלייזר.

17. הלכה היא, שהנכות התפקודית נקבעת בידי בית-המשפט על-יסוד מכלול הראיות והנסיבות שלפניו. הנכות הרפואית משמשת נקודת מוצא, אולם יש להוסיף ולבחון את השפעתה על הנפגע המסוים. כך, בין השאר, יש לתת משקל להיקפה, אופייה ומיקומה של הפגיעה, ולהתייחס להשפעתה של הנכות על מקצועו של הנפגע תוך התחשבות בגילו, השכלתו וכישוריו. משקל ממשי יינתן לראיות הנוגעות להשלכה התפקודית בפועל, למשל – שינויים שחלו בשכר הנפגע (ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ' רמזי (8/6/95); ע"א 2113/90 אדלר נ' סוכנויות דרום בע"מ (21/12/1992); ע"א 6601/07 אבו סרחאן נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (23/08/2010)).

הנחת המוצא היא, שנכותו התפקודית של הניזוק היא פועל יוצא של הנכות הרפואית, ולשיעור הנכות הרפואית יש משקל רב בקביעת שיעור הפגיעה בכושר השתכרותו (ע"א 8799/08 הסתדרות מדיציניית הדסה נ' פלוני (21.3.11) פסקה 34 לפסק-הדין) וכן ע"א 4302/08 שלמייב נ' בדארנה (25.7.10) פסקה 8 לפסק-הדין). הנחת מוצא זו תקפה ביתר שאת בעניינם של קטינים ושל צעירים בתחילת דרכם התעסוקתית, ומכאן שבעיקרו של דבר לגבי קטינים וצעירים קיימת זהות בין הנכות הרפואית לזו התפקודית, ובין שתי אלה לגריעה מכושר ההשתכרות (לסקירת הפסיקה ראו: ע"א 9873/06 כלל נ' פפו (ניתן ביום 22.3.09)); חריגה מכלל זה שמורה למצבים שבהם ברור שהנכות אינה תפקודית (ראו לדוגמא: ע"א 7008/09 עבד אל רחים נ' עבד אל קאדר (7.9.10) פסקה 14 לפסק-הדין, שם העמיד את נכותו התפקודית של קטין על 30% מקום שדובר ב- 47% נכות רפואית בקובעו, כי בנסיבות שהוכחו שם לא ניתן לייחס לכל הנכות הרפואית משמעות תפקודית). כמובן שניתן לסטות מרמת הנכות שנקבעה לשיעור גבוה יותר או נמוך יותר ככל שהנסיבות מצדיקות זאת.

במקרה דנן, לאחר שבחנתי את העדויות שנשמעו והראיות שהוגשו לרבות חוות הדעת הרפואיות, באתי לידי מסקנה שהנכות הרפואית שנקבעה לתובעת משקפת את מצבה התפקודי. על אף טענות התובעת בנוגע לכאבים רבים שהיא סובלת, אין במסמכים שהובאו ראיות לביקורים רפואיים או לטיפולים לא בתחום האורתופדיה ולא בתחום העיניים מעבר לחומר שהוגש ונסקר לעיל. כמפורט לעיל, המסמכים הרפואיים שצורפו לתיק המוצגים של התובעת, מסתיימים בשנת 2017 ומעבר לכך לא הובא דבר.

ניכר שהתובעת שנפגעה בגיל צעיר מאוד, מייחסת לתאונה את כל מה שארע מכאן ואילך, כך לדוגמא, היא מייחסת לתאונה את קוצר הראיה, ששתי מומחיות קבעו שאין קשר בינו ובין התאונה, מייחסת לתאונה את הצורך במדרסים, כאשר אורתופד אבחן כף רגל שטוחה וכתוצאה מכך צורך במדרסים ללא קשר לתאונה.

אשר לצלקת, הצלקת היחידה המתועדת לאחר התאונה, היא צלקת מעל הגבה כתוצאה מהחתך שהודבק. הצלקת כיום עדינה מאוד וכמעט אינה נראית לעין. בדיון הצביעה התובעת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

על איזור כהה יותר בעור קרוב לקרקפת בצד הימני של המצח וטענה שזה כתוצאה מן המכה שקיבלה בתאונה. ממצא זה לא מתועד במסמכים הרפואיים ואף לא בבדיקת פלסטיקאי לאחר התאונה.

בנסיבות העניין הגם שאין לחרוג מן הנכות הרפואית שנקבעה, בהשפעת הנכות על תפקודה של התובעת יש לקחת בחשבון את תחושותיה של התובעת שהתאונה השפיעה על מהלך חייה, את טענותיה לכאבים בארובת העין שאמנם לא מתבטאים בקיומה של נכות, אך יכול ומשפיעים על תפקודה ואת תחושותיה בנוגע להשפעת הצלקת על מראה פניה. משקבעתי את מצבה התפקודי של התובעת אפנה לכימות הנזק.

שיעור הנזק

18. למען הנוחות אחזור על הנתונים הרלוונטיים הנדרשים :

התובעת ילידת : 13/11/2002.

מועד התאונה : 27/10/12.

גיל התובעת בעת התאונה : 9 שנים ו- 11 חודשים.

גיל התובעת כיום : 18 ו- 9 חודשים.

שיעור נכות רפואית ותפקודית : 3.3%.

הפסדי שכר לעבר ואובדן כושר השתכרות לעתיד

19. התובעת מבקשת לחשב את הפסדיה על בסיס השכר הממוצע במשק לעבר ולעתיד, על בסיס של 10% נכות, בתוספת פנסיה, זאת בשים לב למצבה האורתופדי ולכאבים מהם היא סובלת בארובת העין.

הנתבעת אינה חולקת, שבסיס השכר לפיו יש לחשב הוא אכן השכר הממוצע במשק ואולם סבורה כי בנסיבות העניין אין צורך להכריע בכך, שכן ראוי לפסוק פיצוי גלובלי בגין הפסדי שכר לעבר ולעתיד בשיעור של 10,000 ₪ בלבד.

20. ההלכה בעניין בסיס שכרם של קטינים וצעירים, ידועה ולא יכולה להיות נתונה במחלוקת. בע"א 10064/02 **מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' רים אבו חנא** (27/9/05), קבע בית המשפט העליון את ההלכה עליה חזר בית המשפט בעקביות גם בפסיקה מאוחרת יותר, שלגבי קטין וצעיר בתחילת דרכו, ראוי ככלל לקביעת הפסדי שכר בהתאם לשכר ממוצע במשק, אף כי המדובר בחזקה הניתנת לסתירה, בשים לב לגילו של הקטין ונתוניו.

בהתאם לפסיקה, ככל שאדם מתבגר נצברים נתונים אודות לימודיו, תחביביו, כישוריו, התמדתו בדרך מסויימת ולאור הנתונים הללו עשוי להתפזר הערפל בדבר פוטנציאל השתכרותו העתידי של הקטין. בית המשפט הוסיף, שהאפשרות לסטות מן ההנחה העובדתית מסתברת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

יותר ככל שגילו של הקטין מתקרב יותר אל עבר תום תקופת הקטינות ותחילת תקופת העבודה, אם כי דרושות ראיות ואינדיקציות ברורות על מנת לאפשר סטייה מן החזקה. במקרה דנן, אין הצדקה לסטות מן החזקה.

בהתאם לחוק השכר הממוצע (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2020 נקבע שהשכר הממוצע בשנת הכספים 2021 יהיה השכר הממוצע ביום ט"ז בטבת התשפ"א (31/12/2020). הוסף עוד שבשנת הכספים 2021 יקראו את ההגדרה השכר הממוצע במשק שבסעיף 4 (א) (1) לחוק הפיצויים כך שבמקום ערב קביעת הפיצוי יבוא ביום ד' בניסן תש"ף, 29 במרס 2020. השכר הממוצע שפורסם בחודש מרץ 2020 הינו 10,582 ₪, שכר זה בהפחתת מס עומד על 9,749 ₪ וזה בסיס השכר שאמור להיות בבסיס החישוב, גם כאשר הפיצוי הוא גלובלי.

21. אשר להפסד לעבר, לטעמי אין לפסוק דבר, כפי שעלה מעדות התובעת היא סיימה בית ספר תיכון אך לאחרונה והחלה לימודים גבוהים ברפואה טבעית. התובעת השיבה שהיא משקיעה את כל זמנה בלימודים. התובעת לא טענה שנמנעה מעבודה עקב מצבה לאחר התאונה וניכר שלימודיה ממלאים את כל זמנה. סביר שזה היה מצבה גם לולא התאונה.

אבהיר, שלא שוכנעתי שהתובעת אכן איבדה שנת לימודים בשל התאונה. התובעת כלל לא העלתה טענה זו מפיה, הטענה אף לא עלתה בתחשיב הנזק שהגישה התובעת וחשוב מכל הטענה לא נתמכה בדבר וחצי דבר, כאשר מדובר בטענה שניתן היה להוכיחה בקלות באמצעות אישורים מבית הספר על היעדרות ועל המצב הלימודי לאחר התאונה.

וכפי שנפסק לא פעם ככל שמדובר בהפסדי עבר מדובר ב'נזק מיוחד' שיש להוכיח במסמכים ובראיות (ע"א 810/81 לוי נ. מזרחי (26/3/85)), שכן לאור טבעו ואופיו של הנזק, ניתן בדרך כלל להביא נתונים מדויקים ועל התובע חלה החובה להביא נתונים אלה.

22. בחינת נתוניה של התובעת מעלה שמאז התאונה ועד כה, החלה, במידה מסוימת, לכתוב את סיפור חייה. התובעת הסבירה שעקב התאונה בחרה ללמוד לימודי רפואה טבעית והיא רואה בכך את עתידה.

הנכות שנקבעה לתובעת אינה גבוהה, אך בשים לב לגילה הצעיר, לכאבים הנטענים, לתחושותיה הקשות, לא ניתן לשלול שתהא למצבה השפעה במהלך הזמן על תפקודה. משמע, על אף שהנכות אינה גבוהה, ניכר שיש לנכות זו, כמו גם לתאונה עצמה ותוצאותיה, השפעה על תפקודה של התובעת. במקרים המתאימים נכון ליתן משקל מסוים לתחושות, מראה וכאבים גם אם אלה לא עולים כדי נכות צמיתה, במיוחד כאשר ניכר שהתובעת שחוותה את התאונה בגיל צעיר מאוד, מייחסת לתאונה השפעה רבה מאוד על מהלך חייה.

בהתאם לפסיקה, ניתן לפסוק הפסדי שכר אף בהעדר נכות, ככל שבית המשפט מתרשם שמצבו של התובע מצדיק זאת ויגרע שכרו בעתיד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

השוו עא 146/87 יונתן כץ נ' רם רוזנברג (3/9/89), שם לא ראה בית המשפט העליון להתערב בפיצויי שניתן בגין הפסד השתכרות שנקבע, על אף שלא נקבעה נכות צמיתה בקובעו -

"הערכאה הראשונה הייתה ערה לכך, שלא נותרה למשיב נכות צמיתה, אך הזכירה את המימצאים בדבר מגבלות שנקבעו למשיב אחרי התאונה, שכללו חולשה בצד הגוף השמאלי, וכן מגבלות אחרות מהן סובל המשיב, אשר לא נשללו על-ידי המומחה הרפואי שמונה על-ידי בית המשפט....."

... נראה לי, שאין להתערב בשיקולי בית המשפט, שלאור הנתונים כאמור קבע שיש מקום לפסוק למשיב פיצוי בגין הפסד כושר השתכרות. המדובר בנפגע צעיר, אשר שנות עבודה רבות לפניו, וקיימת אפשרות סבירה, שעקב התאונה נפגע כושר השתכרותו, אפילו לא נותרה לו נכות צמיתה שניתן לכמתה על-פי המבחנים שבתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956...."

וכן ראו: ת"א 41798-07 בשירי נ' דואר ישראל בע"מ (13/6/2010), שם פסק בית המשפט פיצויים על דרך האומדנה, כאשר לא נותרה נכות רפואית, וזאת בנסיבות בהן התובע שם לא הפסיד ימי עבודה, השביח את שכרו ואת תפקידו, בקובעו, שהכאבים שסובל התובע עשויים להשפיע על עבודתו. בדרך דומה הלך בית המשפט גם בת"א (ת"א) 32085/04 חייט ליאת נ' זיתוני עמוס (16/03/08), שם אזכר בית המשפט פסיקה רבה ובין היתר את פסק הדין בת.א. 602/85 (מחוזי חיפה) ארמונד רואימי נ' הפניקס - שם פסקה כב' השופט שטרסברג כהן כדלקמן -

"מאמינה אני לתובע שהוא סובל כאבים בברך מעת לעת ושהוא סבל בעבר ויש להניח שבתקופת הנכות הזמנית השליכו הכאבים על הגבלה בעבודה. לפיכך ראוי שיפסק לתובע פיצוי בגין תקופת העבר ובגין העתיד כשלפניו עוד 20 שנות עבודה"
"לתובע אין נכות על אף שמעת לעת פוקדים אותו כאבים. מתוך החשש שמא כאבים אלה עלולים להפריע בעתיד במשך תוחלת חיי העבודה של עשרים שנה אני פוסקת לו פיצוי גלובלי..."

כך גם בענייננו, אני מאמינה לתובעת שמאז התאונה היא חוותה מלבד הפגיעה האורתופדית, המוצאת את ביטוייה בנכות שנקבעה, גם כאבים בארובת העין, ופגיעה בביטחון העצמי עקב מראה פניה. מצבה מצדיק פסיקת סכום מתון של פיצוי, מתוך הנחה שיכול והכנסותיה תגרענה במידה מסוימת בשל מצבה.

הנתבעת הפנתה, לפסיקה שניתנה לאחרונה בעניין שיעור הפיצוי במקרה שמדובר בנכויות נמוכות יחסית, גם כאשר מדובר בתובעים צעירים. בהתאם לפסיקה זו, כאשר המדובר בנכויות בשיעורים נמוכים יחסית בשיעור הקרוב ל- 10% ומתחת לשיעור זה, הפיצוי צריך להיות מוגבל בהיקפו אף שמדובר באנשים צעירים.

בהקשר זה, ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בו מצא בית המשפט להפחית משיעור הפיצוי של קטינה ולהעמידו על שיעור גלובלי של כ- 70% כאשר מדובר היה בנכות של 5%. בית המשפט חזר וקבע שבנכויות נמוכות של 5% או אפילו עד 10% אין הכרח לפסוק פיצוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

אקטוארי, כמובן כל מקרה בהתאם לנסיבותיו. על פסק הדין הוגשה בקשת רשות ערעור. בית המשפט העליון, מפי השופט עמית, אימץ את הכרעת בית המשפט המחוזי וקבע, כי בנכות של 5%, הפרקטיקה הנוהגת היא לפסוק פיצוי גלובלי והוסיף כי **"נדמה שבית המשפט המחוזי נמנע מלמצות את מידת התערבותו"** (ראו: עא (ת"א) 66855-07-17 הכשרה חברה לביטוח בע"מ נ' פלונית (16/10/18) ורע"א 7798/18 פלונית נ' עדי שושנה (22/11/18) וכן ראו רעא 3362/21 שירז שריקר נ' מנורה מבטחים לביטוח בע"מ (23/5/21), שם אישר בית המשפט העליון פסק דין של בית משפט מחוזי שהוריד שיעור פיצוי באופן ממשי).

על אף האמור, נכון לשקול כל מקרה לגופו ונכון להתחשב במכלול הנסיבות ובכלל זה בהתרשמות ממצבו של התובע ומיכולתו להתגבר ולהסתגל לנכותו, מפרק הזמן שעבר ומהתנהלותו לאחר התאונה.

במקרה דנן, ניתן היה להתרשם שהתאונה הותירה בתובעת את אותותיה, לתחושתה הן במראיה, הן במצבה האורתופדי, הן במצב עיניה והן במצבה הנפשי, בכאבים והמיחושים בהם היא חשה לאחר התאונה. אכן אין נכויות בתחומים אלה, אך האופן בו התאונה משפיעה על מי שחוה אותה יכולה להוות את אחד השיקולים בשיעור הפיצוי שיפסק.

במכלול נסיבות העניין, ובשים לב להשפעת מצבה של התובעת לאחר התאונה על תפקודה, אני מוצאת להעמיד את שיעור אובדן כושר ההשתכרות על סכום גלובלי של **70,000 ₪** (סכום גלובלי המתיישב עם חישוב בשיעור בערכים גבוהים מעט מ- 60% אקטוארי) סכום זה כולל הפסדי פנסיה.

עזרת צד ג' והוצאות מכל סוג

23. התובעת טוענת שבעקבות התאונה נעזרה בבני משפחתה, וכי יש לפסוק לה סכום גלובלי לעבר ולעתיד בשיעור משמעותי, גם בשים לב לכך שהוריה הפסידו שעות עבודה על מנת לטפל בה לאחר התאונה. התובעת מבקשת סכום של 25,000 ₪ לעבר, ו- 30,000 ₪ לעתיד.

הנתבעת טוענת שיש מקום לכל היותר לפסוק סכום של 1,000 ₪ כעזרה לאחר התאונה.

24. כפי שנפסק לא פעם, הפיצוי בגין העזרה של צד שלישי נועד לשפות את הנפגע עבור עזרה הנחוצה לו לטיפול בעצמו, בגלל מומו ולשם ביצוע פעולותיו השגרתיות והיומיומיות. בפסיקה נקבע שכאשר בני משפחה מעניקים שירותים לנפגע ומשקיעים בכך **"מאמץ יוצא דופן וחריג"** מעבר למקובל בין בני משפחה, עומדת לניזוק זכות לתבוע פיצוי עבור שווי הטיפול גם אם הוא לא שילם עבורו (ראו רע"א 7361/14 פלונית נ' פלוני (6/1/15), וע"א 1164/02 קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים נ' פלוני (4/8/05)).

לעניין שיעורו של הפיצוי, יש לקבוע, שראוי להעמיד את הסכום על שיעור נאות (ע"א 93/73 שושני נ' קראוז ואח' (27/12/73)) ובהעדר נתונים אובייקטיביים, יפסק סכום גלובלי לטובת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

התובע (ראה: ע"א 515/83 עגור נ' איזנברג ואח' (26/2/85), וכן ע"א 663/84 עטיה נ' עטיה (14/8/90)) על בסיס הלכה זו, ובהעדר נתונים על הוצאה ממשית ועל היקפה, יש לקבוע את הפיצוי בראש נזק זה, על דרך האומדנה.

בעניינה של התובעת, לא יכול להיות שמץ של ספק, שהתובעת נדרשה לעזרת צד שלישי מוגברת לאחר התאונה. מדובר בילדה כבת 10 שנפגעה בתאונה מבהילה וקשה, נאלצה להיות עם גבס פרק זמן ממושך ולהתמודד עם השלכות התאונה על המראה שלה ועל התפקוד. הטיפול בילדה במצב זה דורש התגייסות של שני ההורים, טיפול צמוד הרבה יותר, גם בצד הפיזי וגם בצד הנפשי. אביה של התובעת עובד כעצמאי, ואמנם לא הובאו ראיות על הפסדי הכנסה שנגרמו לו, אך ניתן לשער שנאלץ להעדר מעבודתו, כשהיה צורך לקחת את התובעת לטיפולים וביקורות רפואיות והטיפול הדרוש לתובעת הכביד על התנהלותו, כפי שסיפר בעדותו. כמובן, שעצם השהות של התובעת בבית במשך חודשים ארוכים, גם היא הצריכה טיפול שהוא חורג מן הרגיל. כמו כן, סביר שנדרשו הוצאות רפואיות כמו גם הוצאות נסיעה החורגות מן הרגיל.

בנסיבות העניין, בשים לב לפציעתה של התובעת שכללה שבר בארובת העין, כאבים לאחר התאונה, מצב נפשי סוער, והפגיעה האורתופדית שהותירה נכות צמיתה, אני מוצאת לנכון להעמיד את עזרת הצד ג' לעבר ולעתיד וכן הוצאות נסיעות, על סכום של 20,000 ₪.

נזק לא ממוני

25. בהתאם לתקנה 2(ב) לתקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו ממון), תשל"ו-1976 כאשר מדובר בנכות הקטנה מ-10% לבית המשפט נתונה הסמכות לפסוק פיצוי עד לשיעור 10% נכות. בית המשפט פסק, שהמקרים בהם יפסוק בית המשפט את הסכום המקסימלי הם מקרים נדירים.

במקרה זה, נכון לפסוק את הסכום המקסימלי. כפי שתואר ארוכות לעיל, התובעת נפגעה בתאונה קשה כהולכת רגל בגיל צעיר מאוד. נגרם לה שבר בארובת העין, המטומה, חתך בגבה שכתוצאה ממנו נותרה צלקת שתווית לאורך כל חייה ושבר ברגל, שכתוצאה ממנו הייתה התובעת עם גבס במשך כשלושה חודשים. התאונה השפיעה על התובעת גופנית ונפשית כפי שהיא העידה ארוכות. בנסיבות אלה, אני מעמידה את הפיצוי על סך של 19,000 ₪.

סוף דבר

26. לאור כל האמור עד כאן, מתקבלת הערכת הנזקים הבאה:

א. גריעה מכושר ההשתכרות בתוספת פנסיה –	70,000 ₪.
ב. עזרת הזולת והוצאות מכל סוג	20,000 ₪.
ג. נזק לא ממוני -	19,000 ₪.
סך הכל סכום של	109,000 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31066-11-16

27. הנתבעת עתרה לנכות מן הפיצוי את שכר טרחת המומחיות בתחום העיניים שקבעו שלא נותרה לתובעת נכות. אינני רואה להורות כן. התרשמתי שהתובעת עתרה בתום לב למינוי בתחום. הנתבעת עצמה הסכימה למינוי מומחה בתחום העיניים במסגרת המשא ומתן, התובעת אינה אשמה שהמומחה הראשון הלך לעולמו. מינוי המומחית בתחום הנזיר-אופתלמולוגיה נעשה על פי החלטה מפורטת בין היתר בשים לב לגילה הצעיר מאוד של התובעת ולכך שככל שקיימת נכות היא אמורה לחיות עמה כל חייה. הנתבעת לא מצאה לנכון לחלוק על ההחלטה בערכאה המוסמכת. לתובע בהליך המתנהל לפי חוק הפיצויים בתאונות דרכים אין דרך אחרת להוכיח את נכותו. כאשר מתבקש מינוי שנמצא מוצדק ומאידך לא מדובר במצב בו תובע מסר פרטים לא נכונים או מטעים, ככלל לא יהא עליו לשאת בעלויות חוות הדעת גם אם לא נקבעה נכות.

28. הנתבעת תשלם לתובעת סך של **109,000 ₪** בתוך 30 יום שאם לא כן יישא הסכום ריבית והצמדה עד למועד התשלום בפועל, לסכום זה ייוסף שכר העד כפי שנפסק, תשלום בעבור תרגום הדיון בסך של 650 ₪, החזר אגרה בצירוף ריבית והצמדה ממועד התשלום ושכר טרחת עורך דין בשיעור של 15.21% מן הסכום שנפסק.

29. פסק הדין ניתן לפרסום בהעדר פרטים מזהים של התובעת.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 60 יום.

ניתן היום, ד' אלול תשפ"א, 12 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

אורלי מור-אל, שופטת